

Wielichowo, dnia 10 grudnia 2024 r.

OBWIESZCZENIE BURMISTRZA WIELICHOWA

z dnia 10 grudnia 2024 r.

o braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033”

Na podstawie art. 49, w związku z art. 47 ust.3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), Burmistrz Wielichowa podaje do publicznej wiadomości stanowisko dotyczące braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033”.

Na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa ooś), przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt:

- 1) planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy ooś, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Zgodnie natomiast z art. 48 ust. 1 ustawy ooś, organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po

uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli stwierdzi, że realizacja postanowień takiego dokumentu albo jego zmiany nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Przedmiotowy dokument należy do grupy projektów innych niż wymienione w art. 46 i 47 ustawy ooś, w związku z czym zgodnie ze stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 listopada 2024 r. nr WOO-III.410.659.2024.ET.1, Burmistrz Wielichowa, po analizie uwarunkowań wskazanych w art. 49 ustawy ooś, informuje, że nie widzi podstaw do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033”. Projekt dokumentu nie wyznacza ram dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Uzasadnienie braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z analizą przesłanek wskazanych w art. 49 ustawy ooś stanowi załącznik do niniejszego obwieszczenia.

Burmistrz Wielichowa

/-/ Honorata Kozłowska

Załącznik do obwieszczenia o braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033”

1. Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 projekty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i art. 47 wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku innych dokumentów ust. 1, w szczególności:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Gminny Program Rewitalizacji zawiera przedsięwzięcia związane z obiektami już znajdującymi się na terenie gminy oraz takimi, których budowa jest planowana. Zaplanowane w dokumencie działania mają na celu między innymi poprawę jakości środowiska, ich realizacja nie zaburzy także funkcjonowania obszarów chronionych położonych w mieście oraz na terenach przyległych. Planowane działania to głównie działania rewitalizacyjne dotyczące poprawy funkcjonowania przestrzeni publicznej, działania adaptacyjne czy dotyczące budowy nowych obiektów infrastrukturalnych.

Realizacja zaplanowanych działań może mieć negatywny wpływ na środowisko jedynie na etapie ich realizacji. Prace budowlane wiązać się mogą z takimi uciążliwościami, jak: emisja hałasu, zajęcie pasów drogowych czy chodników. Ich efekt będzie jednak krótkotrwały i zakończy się wraz z końcem wykonania robót budowlanych. W okresie użytkowania wykonanych inwestycji, ich wpływ na środowisko będzie pozytywny.

Stwierdza się, że nie będzie przekroczeń poziomu norm dopuszczalnego hałasu w czasie realizacji i eksploatacji zadań inwestycyjnych poza teren inwestycji. Na etapie robót budowlanych ścieki będą gromadzone w przenośnych kontenerach sanitarnych zlokalizowanych na zapleczu socjalnym. Wody opadowe będą odprowadzane do istniejącej kanalizacji deszczowej. W trakcie realizacji inwestycji powstaną odpady związane z pracami budowlanymi, odpady te będą odpowiednio segregowane, gromadzone w szczelnych pojemnikach i wywożone do punktu odbioru.

Realizacja inwestycji wpłynie także na kształtowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców gminy. Działania w tym zakresie są niezwykle istotne, ponieważ w dużym stopniu przyczyniają się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, co w dalszej perspektywie wpłynie na poprawę zdrowia mieszkańców regionu.

Planowane przedsięwzięcia nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na terenie gminy, nie będą miały zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Przedsięwzięcia nie będą utrudniać migracji zwierząt korytarzami ekologicznymi, nie spowodują przerwania sieci ekologicznych.

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny.

Negatywne oddziaływanie na środowisko w związku z realizacją działań zaplanowanych w dokumencie będzie miało zasięg lokalny, charakter jednorazowy, krótkotrwały i odwracalny. Realizacja inwestycji będzie mogła spowodować czasowy wzrost krótkotrwałego zapylenia, wystąpienie krótkotrwałych zmian klimatu akustycznego, spowodowane pracami ziemnymi oraz wzmożonym ruchem ciężkich samochodów, a także wystąpienie niskiej emisji zanieczyszczeń, w ilościach nie przekraczających obowiązujących norm. Możliwy jest także krótkotrwały, negatywny wpływ na zadrzewienia i zieleni ozdobną, spowodowany pracami ziemnymi. Jest to proces krótkotrwały, ograniczony wyłącznie do czasu prowadzenia prac budowlanych. Należy założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki przeprowadzenia inwestycji będzie można zaobserwować po uprzątnięciu terenu budowy i uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Zaplanowane zadania będą realizowane w taki sposób, aby nie spowodować negatywnych zmian w środowisku. Przewiduje się możliwość wprowadzenia nowych nasadzeń (gatunków rodzimych), zarówno drzew, krzewów jak i zieleni ozdobnej, aby zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Zaplanowane do realizacji inwestycje nie wpłyną negatywnie na liczebność i kondycję populacji, na niszę ekologiczną gatunku, siedliska przyrodnicze, fragmentację siedlisk, izolację siedlisk, zaburzenia funkcji pełnionych przez siedlisko. Przy planowaniu prac termomodernizacyjnych, w szczególności zostanie uwzględniony sezon lęgowy ptaków i hibernacji nietoperzy, w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót. W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania zostaną zaplanowane działania zapobiegawcze oraz środki zaradcze, polegające przede wszystkim na zapewnieniu alternatywnego schronienia.

Jakość przestrzeni publicznych zależy od jej wyposażenia w elementy zagospodarowania, które zaspokajają potrzeby mieszkańców związane z ich codzienną aktywnością. Istotnym jest, by kształtowanie zagospodarowania na danym obszarze wiązało się z wykorzystywaniem lokalnych tradycji i wartości kulturowych oraz elementów przestrzeni z użyciem materiałów, kształtów i proporcji wpisujących się w miejscowy krajobraz. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjnych może pozytywnie wpłynąć na wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości oraz promować aktywny tryb życia.

Realizacja postanowień dokumentu, przy przestrzeganiu przepisów szczegółowych, nie powinna spowodować zagrożeń dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Niektóre z planowanych do realizacji przedsięwzięcia mogą zawierać elementy przejściowego lub trwałego oddziaływania na środowisko, jednak konkretne przedsięwzięcia będą każdorazowo podlegały ocenie środowiskowej na etapie projektowania. Realizacja zaplanowanych działań może mieć negatywny wpływ na środowisko jedynie na etapie ich realizacji. Prace budowlane wiążące się mogą z takimi uciążliwościami, jak: emisja hałasu, zajęcie pasów drogowych czy chodników. Ich efekt będzie jednak krótkotrwały i zakończy się wraz z końcem wykonania robót

budowlanych. W okresie użytkowania wykonanych inwestycji, ich wpływ na środowisko będzie pozytywny.

Planowane przedsięwzięcia nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na terenie miasta, nie będą miały zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Przedsięwzięcia nie będą utrudniać migracji zwierząt korytarzami ekologicznymi, nie spowodują przerwania sieci ekologicznych. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny. Negatywne oddziaływanie na środowisko w związku z realizacją działań zaplanowanych w dokumencie będzie miało zasięg lokalny, charakter jednorazowy, krótkotrwały i odwracalny. Realizacja inwestycji będzie mogła spowodować czasowy wzrost krótkotrwałego zapylenia, wystąpienie krótkotrwałych zmian klimatu akustycznego, spowodowane pracami ziemnymi oraz wzmożonym ruchem ciężkich samochodów, a także wystąpienie niskiej emisji zanieczyszczeń, w ilościach nie przekraczających obowiązujących norm. Możliwy jest także krótkotrwały, negatywny wpływ na zadrzewienia i zieleń ozdobną, spowodowany pracami ziemnymi. Jest to proces krótkotrwały, ograniczony wyłącznie do czasu prowadzenia prac budowlanych. Należy założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki przeprowadzenia inwestycji będzie można zaobserwować po uprzątnięciu terenu budowy i uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

W trakcie realizacji inwestycji powinny być zastosowane odpowiednie, skuteczne rozwiązania zabezpieczające wykopy i studzienki przed dostawaniem się do nich zwierząt, szczególnie płazów, gadów i drobnych ssaków. Wskazane jest zasypywanie wykopów każdego dnia, w przypadku konieczności pozostawienia otwartego wykopu zostanie on zabezpieczony ogrodzeniem lub przykryty siatką tak, aby uniemożliwić wpadanie do niego drobnych zwierząt. Zamontowane studzienki rewizyjne powinny być zamykane pokrywami uniemożliwiającymi dostanie się zwierząt do wnętrza budowanej sieci kanalizacyjnej. Rozpoczęcia prac w terenach nieurbanizowanych (cieki, nieużytki, grunty orne, tereny zadrzewione) dokonać należy poza głównym okresem lęgowym zwierząt. W celu ograniczenia ryzyka związanego z bezpieczeństwem pracy oraz zabezpieczeniu przed możliwością uwięzienia zwierząt w wykopach przy większości prac Wykonawca powinien wykonywać dziennie tyle wykopów ile jest w stanie zasypać. Wykopy podlegające długotrwałemu odkryciu wykonywane w szczególnie trudnych warunkach gruntowo-wodnych można zabezpieczyć, np. poprzez zastosowanie płotków foliowych, a w przypadku długotrwałego odkrycia wykopów krat zabezpieczających wykop, umożliwiających migracje zwierząt. Przed zasypaniem wykopów należy dokładnie sprawdzić jego dno i ściany pod kątem obecności w nich zwierząt i umożliwić ich ewakuację. Zaplecze budowy zlokalizowane będzie na wyznaczonych placach (przystosowanych do stacjonowania sprzętu), wyposażonych w urządzenia zabezpieczające przed szkodliwym oddziaływaniem na grunty i wody. Wszelkie prace związane z naprawą lub konserwacją sprzętu będą dokonywane poza terenem inwestycji. Roboty ziemne w pobliżu drzew i krzewów mogą być prowadzone wyłącznie w sposób najmniej szkodzący drzewom i krzewom. Warunki wykonywania prac ziemnych w pobliżu drzew uzależnione są od odległości i przebiegu projektowanego

przedsięwzięcia w stosunku do istniejącego drzewostanu, jego wieku, gatunków i obwołu pni. Należy unikać manewrowania sprzętem ciężkim w pobliżu drzew, składowania materiałów ziemnych w obrębie koron i korzeni drzew, w obrębie korzeni zaniechać zagęszczania gruntu. Należy dokonać przywrócenia do stanu pierwotnego trawników, na których prowadzone będą ewentualne prace, w przypadku uszkodzeń korzeni lub gałęzi i pni należy zlecić specjalistycznej firmie usunięcie szkód, w celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach należy zasypywać w jak najkrótszym czasie. W przypadku prowadzenia robót w okresie wegetacyjnym, drzewa po zasypaniu wykopów należy obficie podlać, zaś w przypadku prowadzenia robót w okresie jesienno-zimowego spoczynku drzew, korzenie podczas wykopów należy owinać jutą lub matami w celu ochrony przed niską temperaturą.

Przedmiotowy dokument przewiduje do realizacji między innymi następujące działania infrastrukturalne:

1. Rozbudowa infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji (Modernizacja ulic i infrastruktury okołodrogowej)

W ramach przedsięwzięcia pozostałego nr 2 przewidziano modernizację trzech ulic zlokalizowanych na terenie Wielichowa:

- ul. Leśna – zmiana nawierzchni (długość około 120 m),
- ul. Słoneczna – budowa ulicy wraz z infrastrukturą kanalizacyjną (długość około 500 m),
- ul. Kościelna - zmiana nawierzchni (długość około 200 m).

Drogi te mają charakter lokalny, a ich długość przewidziana do budowy/modernizacji nie przekracza 1 km. Planowane inwestycje będą wykonywane w obrębie miasta – terenu przekształconego antropogenicznie. Ulice planowane do budowy/modernizacji są już wykorzystywane przez mieszkańców w celu przemieszczania się. Działania te nie będą realizowane na terenie obszarów chronionych. Ponadto, nie kwalifikują się również do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy konieczność realizacji zadania wynika ze złego stanu technicznego tych dróg. Ulica Leśna aktualnie zbudowana jest ze starych płyt betonowych, ul. Kościelna jest w złym stanie technicznym (największy problem jest na odcinku od ul. Rakoniewickiej do Młyńskiej), natomiast ul. Słoneczna to droga gruntowa bez nawierzchni oraz chodnika.

W bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zanieczyszczenia gleb i wód związane ze spływami powierzchniowymi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wyciekami z pojazdów. Zagrożenie stanowią także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Rozbudowa układu komunikacyjnego może wpłynąć na zwiększenie natężenia ruchu, a przez to na wzrost emisji spalin. Uciążliwości pochodzenia komunikacyjnego mogą wpływać na obniżenie jakości warunków zamieszkiwania na terenach mieszkaniowo-usługowych i komfortu wypoczynku na terenach

rekreacyjnych (hałas, emisje, rozczłonkowanie terenów zieleni). Biorąc pod uwagę zadania wyznaczone w projekcie GPR polegające na budowie i modernizacji ww. dróg, ze względu na istniejące zadrzewienia przydrożne należy wziąć pod uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej może skutkować krótkotrwałym negatywnym wpływem na środowisko. Podczas realizacji przedsięwzięcia wody opadowe z rejonu budowy mogą być odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych, co może wiązać się z negatywnym na nie wpływem ze względu na zawartość substancji biogenych i ksenobiotycznych. Będzie to niosło za sobą szereg konsekwencji np. w postaci niepożądanego zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie wielu parametrów oceny wód powierzchniowych. Zaplanowana modernizacja infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Działania te mają charakter pozytywny i długotrwały. Polegają na zmniejszeniu emisji niezorganizowanej z systemu transportowego poprzez zwiększenie płynności ruchu, poprawę stanu technicznego nawierzchni dróg. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego oraz redukcję pracy przewozowej, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. W sposób pośredni pozytywnie wpłynie to na zdrowie ludzi i na organizmy żywe.

Planowane działania nie należą do przedsięwzięć, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko. Zadania będą realizowane na terenie, który jest już przekształcony antropogenicznie. Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy

wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

2. Retencja wód opadowych i roztopowych oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury

W ramach projektu GPR zaplanowano między innymi zadania obejmujące: montaż zbiornika na deszczówkę, likwidację szamba i przyłączenie budynku do istniejącej sieci kanalizacyjnej (przedsięwzięcie zintegrowane nr 1) oraz organizację zielonego dachu (przedsięwzięcie zintegrowane nr 2). Jednym ze sposobów na uczynienie gminy przyjaznej dla mieszkańców jest zielona infrastruktura. Zieleń aktualnie określana jest często mianem „zielonej infrastruktury”, ponieważ dokładnie tak jak infrastruktura techniczna, pełni bardzo istotną rolę dla poprawy warunków życia, podnosząc jego komfort. Zieleń pełni także funkcję klimatyczną, bowiem duże powierzchnie terenów zieleni wysokiej, parkowej, a także lasy miejskie ograniczają efekt „wyspy ciepła”, który bywa szczególnie uciążliwy w trakcie letnich upałów. Wówczas różnica temperatur między centrami miast, gdzie tej zieleni jest stosunkowo mało, a przedmieściami, gdzie jest jej więcej, może dochodzić nawet do 4 st. C. Kluczowe są również drzewa – będące jednym z głównym elementów zielonej infrastruktury. Stanowią one nie tylko schronienie przed promieniami słonecznymi, ale także ochładzają. Drzewa produkują tlen, obniżają temperaturę, nawilżają i oczyszczają powietrze, a także ułatwiają retencjonowanie wody. Pozytywnie wpływają też na nasze samopoczucie. Zielono-niebieska infrastruktura to koncepcja wykorzystania terenów zieleni i zasobów wodnych w obszarach miejskich do łagodzenia negatywnych skutków urbanizacji oraz zmian klimatycznych. Zieleń i woda traktowane są jako infrastruktura, ponieważ są projektowane jako system, który ma użytkowy charakter i jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania współczesnych terenów zurbanizowanych. Koncepcja polega na zastępowaniu terenów utwardzonych w przestrzeni miasta wielofunkcyjnymi rozwiązaniami bazującymi na elementach przyrodniczych oraz wodnych. W zielono-niebieskiej infrastrukturze powierzchnie biologicznie czynne w mieście stanowią system rozwiązań technologicznych, który wspomaga tradycyjne rozwiązania infrastruktury miejskiej (np. kanalizacji deszczowej) – a z czasem może je zastępować. Najważniejsze funkcje obiektów zielono-niebieskiej infrastruktury to zatrzymywanie wody deszczowej, oczyszczanie, nawilżanie i ochładzanie powietrza. Dodatkowymi zaletami tych rozwiązań są niskie koszty utrzymania, możliwość dopasowania ich do zróżnicowanych funkcji miejskich oraz walory estetyczne.

Celem zarówno małej jak i dużej retencji jest zachowanie wody opadowej w miejscu, gdzie ona spadła. Zbiorniki retencyjne gromadzą ją w okresie nasilonych opadów i stanowią rezerwar wody na czas suszy. To pozwala na przetrwanie wodnym ekosystemom, znacznie spowalnia również procesy suszowe. Zbiorniki retencyjne zmniejszają także ryzyko powodziowe. Budowa małych i dużych zbiorników wodnych ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia skutków skrajnych zjawisk hydrologicznych, jakich obecnie doświadczamy na skutek zmian klimatu. Działania małej retencji mają na celu likwidację przyczyn i skutków

pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody na terenie całego kraju, minimalizację skutków suszy, przeciwdziałanie powodzi i odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie środowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.

Zaplanowano również likwidację szamba oraz przyłączenie budynku do istniejącej sieci kanalizacyjnej. Działanie to przyczyni się do ograniczenia przedostawania się zanieczyszczeń do wód poprzez eliminację nieszczelnego zbiornika bezodpływowego.

3. Remont oraz termomodernizacja budynków wraz z montażem OZE (panele fotowoltaiczne i pompy ciepła)

Prace termomodernizacyjne stanowią zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble) oraz dla nietoperzy. Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 31 sierpnia, a po przeprowadzeniu prac lub w ich trakcie należy instalować budki lęgowe. Zadanie to na etapie budowy będzie wiązało się z krótkookresowym negatywnym oddziaływaniem w zakresie hałasu oraz ilości wytwarzanych odpadów. W dłuższym horyzoncie czasowym będzie oddziaływać pozytywnie, w sposób pośredni na jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne. Wyżej wymienione działania będą miały bezpośredni i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na zdrowie ludzi.

Elektrownie fotowoltaiczne służą do bezpośredniej konwersji energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Jest to jedyna technologia konwersji energii, która jest w pełni pasywna. Zjawisko konwersji fotowoltaicznej jest bezgłośnie, bezwibracyjne oraz nie posiadające skutków ubocznych. Praca paneli fotowoltaicznych w fazie eksploatacji nie zanieczyszcza powietrza oraz nie wytwarza odpadów. Poza okresową obsługą konserwacyjną oraz pracami pobocznymi, praca farmy fotowoltaicznej odbywa się bezobsługowo, bez udziału człowieka. W celu ograniczenia takiego oddziaływania zakłada się lokalizację inwestycji związanych z panelami fotowoltaicznymi w postaci punktowych urządzeń na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Kluczowy w tym przypadku może być wpływ na ptaki. Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki, mogą być liczne kolizje z takimi instalacjami. Panele odbijają nieboskłon lub imitują wodę, co prowadzi do masowego zderzenia przy próbie lądowania lub lotu. Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo. Innym zagrożeniem ze strony energetyki słonecznej jest przypadkowe wlatywanie ptaków w strefy przepływu energii słonecznej. W takich strefach, temperatura może sięgać nawet 500-800°C, przy czym pióra ptaków ulegają zniszczeniu już w temperaturze 160°C. W wyniku tak wysokich temperatur następuje śmierć lub trwała niezdolność do lotu. Panele w przeciwieństwie do turbin wiatrowych nawet, gdy w danej chwili nie są używane – generują

ciepło i zagrażają ptakom. Problem odbicia może również dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować kolektory jako obiekty wodne i składać na nich jaja, co w efekcie może oznaczać znaczny spadek sukcesu rozrodczego owadów, a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. W związku z powyższym zaleca się stosowanie powłok antyrefleksyjnych, które zmniejszą współczynnik odbicia światła od powierzchni ogniw, jednocześnie zwiększając absorpcję promieniowania słonecznego i poprawiając parametry elektryczne ogniwa. Powłoka antyrefleksyjna eliminuje efekt tafla wody. W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w teren nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

W ramach analizowanego dokumentu zaplanowano przede wszystkim działania polegające na: zagospodarowaniu przestrzeni publicznych, modernizacji istniejących obiektów, modernizacji oraz termomodernizacji budynków wraz z montażem OZE, modernizacji istniejącego układu drogowego, rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury, a także ożywieniu społeczno-kulturalnym (działania miękkie). Większość planowanych zadań to działania miękkie oraz działania dotyczące obiektów, które już były i nadal są pod wpływem działalności człowieka. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033 przewiduje również działania polegające na uporządkowaniu zieleni, wykonaniu nowych nasadzeń, czy stworzeniu miejsc sprzyjających integracji i wypoczynku wraz z montażem obiektów małej architektury. Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać gatunkom rodzimym i chronionym. W związku z tym zaleca się stosowanie wyłącznie gatunków rodzimych np. klon polny, klon zwyczajny, klon jawor, olsza czarna, olsza szara, brzoza brodawkowata, topola biała, dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, lipa szerokolistna.

W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych. Część działań przewidzianych w GPR ukierunkowana jest bezpośrednio lub pośrednio na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz minimalizację emisji gazów cieplarnianych, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Zaplanowane działania będą wpływały pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Gminy Wielichowo. Inwestycje polegające na budowie i przebudowie infrastruktury przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej na terenie miasta, dzięki zwiększeniu jej dostępności komunikacyjnej. Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na

poprawę standardu życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Ponadto zwiększy się również dostępność do obiektów użyteczności publicznej w związku z poprawą stanu technicznego bazy istniejącej oraz poprawa bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców. Powstaną także nowe możliwości do aktywnego spędzania wolnego czasu. Realizacja wskazanych działań nie tylko wzmocni atrakcyjność gminy, ale także podniesie jakość życia mieszkańców. Działania termomodernizacyjne wpłyną pozytywnie na efektywność energetyczną budynków, zmniejszając tym samym konieczne koszty ich eksploatacji. Pomimo ewentualnych, krótkoterminowych, lokalnych uciążliwości na etapie realizacji planowanych zadań infrastrukturalnych, ich realizacja będzie mieć pozytywny wpływ na życie ludzi.

Rozwój gospodarczy i społeczny musi być spójny z założeniami polityki przestrzennej oraz nie powodować negatywnych oddziaływań w przestrzeni. Gospodarowanie przestrzenią będzie oparte o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące akty prawa miejscowego. Nie przewiduje się możliwości powstania zasadniczych zmian czy przekroczeń określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów chronionych oraz ich integralności w związku z opracowywaniem dokumentu.

Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury sportowej, kulturalnej i komunalnej, może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Działania wyznaczone w projekcie GPR w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, i odnoszą się do obszarów zidentyfikowanych jako zdegradowane i wymagające pilnych działań rewitalizacyjnych odnoszących się zarówno do sfery społecznej, przestrzennej jak i gospodarczej. Wynika z tego, że wszelkie działania realizowane w oparciu o te wytyczne będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości dóbr materialnych i dóbr kultury. Do działań tych zaliczyć należy wszelkie projekty obejmujące modernizację i rewitalizację obiektów użyteczności publicznej, obiektów o znaczeniu kulturowym, obiektów edukacyjnych, sportowych itp. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny pobudzać aktywność środowisk lokalnych i stymulować współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałać zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzić powinny do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Powinny pozwolić na trwałą odnowę obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy, a także przyczyniać się do ograniczania zjawiska eksurbanizacji. Oczywiście pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację

dziedzictwa kulturowego, a także tworzenie poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej, dbanie o lokalne dziedzictwo historyczne i tradycje.

Projekt GPR uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektu dokumentu nie stanowią zakazów ustanowionych dla obszarów chronionych występujących na terenie Gminy Wielichowo. Wszystkie przedsięwzięcia będą realizowane z poszanowaniem ochrony przyrody, ich głównym celem jest ochrona środowiska.

Dla zaplanowanych zadań wskazano konkretne lokalizację (adres) i po ich analizie stwierdzono, że przedsięwzięcia te nie będą realizowane w obrębie obszarów chronionych zlokalizowanych na terenie Gminy Wielichowo.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033 jest zgodny w swej treści z dokumentami o charakterze strategicznym i programowym zarówno na szczeblu lokalnym, regionalnym jak i krajowym. Poniżej opisano powiązania Programu z następującymi dokumentami szczebla lokalnego oraz ponadlokalnego:

1) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo na lata 2016-2025

Dokumentem strategicznym określającym kierunki rozwoju gminy Wielichowo jest Strategia rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo na lata 2016-2025, przyjęta uchwałą nr X/50/2015 Rady Miejskiej Wielichowa z dnia 12 listopada 2015 r.. Stanowi ona kompletny plan określający główne, długofalowe cele oraz wskazujący działania, które powinny być podjęte, aby te cele osiągnąć.

Strategia wskazuje wizję:

„Miasto i Gmina Wielichowo to:

- **dobrze funkcjonujący lokalny ośrodek rolniczy i gospodarczy**
- **bezpieczne, przyjazne miejsce do życia, oferujące wiele atrakcji dla mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych**
- **zintegrowani mieszkańcy, aktywni w wielu sferach,**

mającą stanowić główny punkt odniesienia dla wszystkich podejmowanych działań. Wszystkie te składowe wizji znalazły odbicie w tworzonym gminnym programie rewitalizacji. Przyjęta strategia formułuje 2 strategiczne cele:

- Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury technicznej i kreowanie rozwoju gospodarczego
- Cel strategiczny 2. Stwarzanie atrakcyjnych warunków do rozwoju i wypoczynku mieszkańców,

których korelację z kierunkami działań Programu ilustruje poniższa tabela.

Tabela 1. Zgodność kierunku działań z celami strategicznymi Strategii rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo na lata 2016-2025

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KREOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1. MODERNIZACJA OBIEKTÓW I MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2. MODERNIZACJA ULIC I INFRASTRUKTURY OKOŁODROGOWEJ
2. STWARZANIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO ROZWOJU I WYPOCZYNKU MIESZKAŃCÓW	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1. MODERNIZACJA OBIEKTÓW I MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielichowo na lata 2023-2030

W 2023 roku została przyjęta Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wielichowo na lata 2023-2030 (mocą uchwały nr XLIX/256/2023 Rady Miejskiej Wielichowa z dnia 1 lutego 2023 r). Strategia ma nakreślać kierunki polityki społecznej, jej priorytety oraz ogólne działania, mające na celu połączenie programów instytucji, organizacji i administracji wokół problemów społecznych, występujących lub mogących wystąpić w przyszłości na terenie gminy. Jest ona dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi.

Misją samorządu sformułowaną w Strategii jest: „przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz integrowanie i stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju”.

Niniejszy dokument Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo jest zbieżny ze strategią zarówno w odniesieniu do misji, jak i do wyodrębnionych celów strategicznych i poszczególnych kierunków działań.

Realizuje zamierzenia:

- Celu strategicznego 1.: Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania
 - Celów operacyjnych:
 1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

- Celu strategicznego 2.: Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
 - Celów operacyjnych
 3. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
 4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
 5. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
 6. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- Celu strategicznego 3.: Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.
 - Celów operacyjnych:
 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
 2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Tabela 2. Zgodność kierunków działań rewitalizacyjnych z celami strategicznymi Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wielichowo na lata 2023-2030

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • CEL STRATEGICZNY 1. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1. WSPARCIE NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH GRUP MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1. MODERNIZACJA OBIEKTÓW I MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2. MODERNIZACJA ULIC I INFRASTRUKTURY OKOŁODROGOWEJ
<ul style="list-style-type: none"> • CEL STRATEGICZNY 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1. WSPARCIE NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH GRUP MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1. MODERNIZACJA OBIEKTÓW I MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2. MODERNIZACJA ULIC I INFRASTRUKTURY OKOŁODROGOWEJ
<ul style="list-style-type: none"> • CEL STRATEGICZNY 3. Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1. WSPARCIE NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH GRUP MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW

3) Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

W roku 2020 została przyjęta Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (27 stycznia 2020 r., mocą Uchwały nr XVI/287/20 Radnych sejmiku Województwa Wielkopolskiego). W Strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym, mający przyczynić się do zrównoważonego rozwoju województwa i odpowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić rozwój województwa jako społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony oraz, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa. Wizja Strategii brzmi „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa”. W strategii wyróżniono cztery cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

których zbieżność z kierunkami działań programu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Tabela 3. Zgodność kierunków działań rewitalizacyjnych z celami strategicznymi Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1. WSPARCIE NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH GRUP MIESZKAŃCÓW ➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW
3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	➤ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1. MODERNIZACJA OBIEKTÓW I MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2. MODERNIZACJA ULIC I INFRASTRUKTURY OKOŁODROGOWEJ

Ponadto, w celu strategicznym 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem zaprojektowano interwencję wprost odnoszącą się do procesów rewitalizacyjnych. Dodatkowo w ramach przedmiotowego celu, wypracowany został pakiet działań pn. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo, jako dokument umożliwiający prowadzenie kompleksowych działań

rewitalizacyjnych na wyznaczonym OR, wpisuje się zatem w przedmiotowy cel strategiczny. Poza tym, cele rewitalizacji programu, ściśle powiązane z wnioskami wynikającymi z części diagnostycznej oraz będące efektem wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji, zbieżne są z pakietem działań pn. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych zaproponowanych w SRWW 2030.

4) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr V/70/19 z 25 marca 2019 roku w sprawie: uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określono osiem celów polityki przestrzennej. Należą do nich:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
2. Ochrona walorów przyrodniczych
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Miasto i Gmina Wielichowo, w zakresie obszarów interwencji wyznaczonych w ramach terytorializacji polityki rozwoju, zaliczona została w szczególności do następujących obszarów:

1. Wiejski obszar funkcjonalny

Wiejski obszar funkcjonalny na terenie Wielkopolski obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. W obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazły się ośrodki powiatowe, które w hierarchii jednostek osadniczych pełnią rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków subregionalnych. Oferują usługi publiczne podstawowe i ponadlokalne, w szczególności w zakresie edukacji, kultury, transportu publicznego, usług teleinformatycznych oraz administracyjnych. Ośrodki te mają szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich, przede wszystkim jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczych. Jednocześnie miasta powiatowe wymagają szeregu działań aktywizujących rozwój społeczno-gospodarczy, a także wymagają poprawy jakości przestrzeni miejskiej, czy też rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się 137 gmin, w tym: Miasto i Gmina Wielichowo.

2. Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych na terenie Wielkopolski obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości. Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych są niezwykle istotne z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Powyższe obszary wiejskie są znacznie oddalone od najważniejszych ośrodków rozwoju w województwie, a co za tym idzie, nie są pod wpływem bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego tychże biegunów wzrostu. Ponadto ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym, powodując depopulację terenów wiejskich. W granicach obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych znalazło się Miasto i Gmina Wielichowo.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo wpisują się określone cele polityki przestrzennej województwa, w szczególności w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji.

c) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Powstanie dokumentu poprzedzała szczegółowa diagnoza stanu istniejącego, która obejmowała również aspekty środowiskowe. Do określenia zjawisk negatywnych w sferze środowiskowej użyto dwóch kryteriów.

Pierwsze z nich obrazuje skalę zagrożenia dla środowiska w postaci nierozwiązanego docelowo problemu odprowadzania ścieków bytowych (brak podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej lub braku przydomowej oczyszczalni ścieków lub braku ekologicznego bezodpływowego zbiornika ścieków). Drugi miernik to odsetek gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji. Przeprowadzona analiza wykazała, że w 2022 roku w żadnej z jednostek analitycznych na obszarze rewitalizacji wskaźniki nie były gorsze od średniej dla całej gminy. Mimo pozytywnych wyników analizy wskaźnikowej, badania jakościowe (nie tylko wywiady, ale także spacer studyjny) wykazały, że zanieczyszczenie powietrza na skutek niskiej emisji, spowodowanej głównie słabą jakością pieców i spalaniem węgla, jest poważnym problemem. Niestety, nadal niewystarczająca jest świadomość ekologiczna mieszkańców. Nadal poważnym problemem jest śmiecenie, zwłaszcza w miejscach gromadzenia się młodzieży, na przykład na teren szkoły po weekendzie (ul. Kościelna). Dużą uciążliwością jest zanieczyszczenie powietrza spalinami i hałas drogowy, ponieważ przez centrum miasta przebiegają główne ciągi komunikacyjne gminy.

Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć wpłynie pozytywnie na środowisko. Możliwe uciążliwości mogą mieć charakter jedynie przejściowy i będą powstawać w trakcie wykonywania inwestycji. Wszystkie przedsięwzięcia będą zgodne z wymogami zawartymi przez ustawodawcę, w tym w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z

2024 r. poz. 725 ze zm.) oraz ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 1112). Inwestycje nie będą miały negatywnego oddziaływania na środowisko. Jedynie w fazie realizacji przedsięwzięć można spodziewać się negatywnego wpływu, co jest związane z typowym funkcjonowaniem budowy. W trakcie trwania robót budowlanych uciążliwość skoncentruje się głównie na hałasie, który będzie towarzyszyć pracom mechanicznego sprzętu budowlanego. Wszystkie zjawiska mają charakter okresowy, krótkotrwały i ustąpią z chwilą zakończenia budowy. Stwierdza się, że nie będzie przekroczeń poziomu norm dopuszczalnego hałasu w czasie realizacji i eksploatacji zadania inwestycyjnego poza terenem.

Planowane przedsięwzięcia nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na terenie miasta, nie będą miały zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Przedsięwzięcia nie będą utrudniać migracji zwierząt korytarzami ekologicznymi, nie spowodują przerwania sieci ekologicznych. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny. Przy planowaniu prac termomodernizacyjnych, w szczególności zostanie uwzględniony sezon lęgowy ptaków i hibernacji nietoperzy, w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót.

Negatywne oddziaływanie na środowisko w związku z realizacją inwestycji będzie miało zasięg lokalny, charakter jednorazowy, krótkotrwały i odwracalny. Realizacja inwestycji będzie mogła spowodować czasowy wzrost krótkotrwałego zapylenia, wystąpienie krótkotrwałych zmian klimatu akustycznego, spowodowane pracami ziemnymi oraz wzmożonym ruchem ciężkich samochodów, a także wystąpienie niskiej emisji zanieczyszczeń, w ilościach nie przekraczających obowiązujących norm. Możliwy jest także krótkotrwały, negatywny wpływ na zadrzewienia i zieleń ozdobną, spowodowany pracami ziemnymi. Jest to proces krótkotrwały, ograniczony wyłącznie do czasu prowadzenia prac budowlanych. Należy założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki przeprowadzenia inwestycji będzie można zaobserwować po uprzątnięciu terenu budowy i uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Zaplanowane zadania będą realizowane w taki sposób, aby nie spowodować negatywnych zmian w środowisku. Przewiduje się możliwość wprowadzenia nowych nasadzeń, zarówno drzew, krzewów jak i zieleni ozdobnej, aby zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Zaplanowane do realizacji inwestycje nie wpłyną negatywnie na liczebność i kondycję populacji, na niszę ekologiczną gatunku, siedliska przyrodnicze, fragmentację siedlisk, izolację siedlisk, zaburzenia funkcji pełnionych przez siedlisko. Inwestycje liniowe będą realizowane w taki sposób, aby nie przyczyniać się do fragmentacji siedlisk oraz zmniejszenia bioróżnorodności. Przed podjęciem prac termomodernizacyjnych przeprowadzona zostanie inwentaryzacja budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania zostaną

zaplanowane działania zapobiegawcze oraz środki zaradcze, polegające przede wszystkim na zapewnieniu alternatywnego schronienia.

2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Podczas realizacji działań infrastrukturalnych zawartych w „Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033”, istnieje możliwość wystąpienia miejscowego wzrostu hałasu, zapylenia, emisji spalin, odpadów budowlanych. Jest to jednak proces krótkotrwały, ograniczony tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Wszystkie wymienione zakłócenia są odwracalne. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy spodziewać się braku oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Zakłada się poprawę stanu środowiska w stosunku do stanu sprzed realizacji. Planowane zadania nie będą miały negatywnego oddziaływania na środowisko. Jedynie w fazie realizacji przedsięwzięcia można spodziewać się negatywnego wpływu, co jest związane z typowym funkcjonowaniem budowy. W trakcie trwania robót budowlanych uciążliwość skoncentruje się głównie na hałasie, który będzie towarzyszyć pracom mechanicznego sprzętu budowlanego. Wszystkie zjawiska mają charakter okresowy, krótkotrwały i ustąpią z chwilą zakończenia budowy. Stwierdza się, że nie będzie przekroczeń poziomu norm dopuszczalnego hałasu w czasie realizacji i eksploatacji zadania inwestycyjnego poza terenem inwestycji. Na etapie robót budowlanych ścieki będą gromadzone w przenośnych kontenerach sanitarnych zlokalizowanych na zapleczu socjalnym. W trakcie realizacji inwestycji powstaną odpady związane z pracami budowlanymi, odpady te będą odpowiednio segregowane, gromadzone w szczelnych pojemnikach i wywożone do punktu odbioru.

Zaplanowane działania mają na celu poprawę jakości środowiska przyrodniczego, warunków życia mieszkańców obszaru oraz rozwój gospodarczy regionu.

Planowane przedsięwzięcia nie będą miały negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków zwierząt występujących na terenie gminy, nie będą miały zauważalnego wpływu na stan i perspektywy miejscowych populacji. Przedsięwzięcia nie będą utrudniać migracji zwierząt korytarzami ekologicznymi, nie spowodują przerwania sieci ekologicznych. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia nie zakłócą gniazdowania i migracji ptaków oraz ekspansji nowych gatunków fauny. Przy planowaniu prac inwestycyjnych, w szczególności zostanie uwzględniony sezon lęgowy ptaków i hibernacji nietoperzy, w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót. Przed podjęciem prac termomodernizacyjnych przeprowadzona zostanie inwentaryzacja budynków pod kątem

występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania zostaną zaplanowane działania zapobiegawcze oraz środki zaradcze, polegające przede wszystkim na zapewnieniu alternatywnego schronienia, równoważącego ubytek miejsc w wyniku termomodernizacji.

Na etapie realizacji działań przewidzianych w projekcie GPR, należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej (w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia siedlisk i miejsc związanych z rozrodem gatunków chronionych, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania oraz przypadkowego płoszenia i niepokojenia), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków płazów i gadów termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu.

Negatywne oddziaływanie na środowisko w związku z realizacją działań będzie miało zasięg lokalny, charakter jednorazowy, krótkotrwały i odwracalny. Realizacja inwestycji będzie mogła spowodować czasowy wzrost krótkotrwałego zapylenia, wystąpienie krótkotrwałych zmian klimatu akustycznego, spowodowane pracami ziemnymi oraz wzmożonym ruchem ciężkich samochodów, a także wystąpienie niskiej emisji zanieczyszczeń, w ilościach nie przekraczających obowiązujących norm. Możliwy jest także krótkotrwały, negatywny wpływ na zadrzewienia i zieleń ozdobną, spowodowany pracami ziemnymi. Jest to proces krótkotrwały, ograniczony wyłącznie do czasu prowadzenia prac budowlanych. Należy założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki przeprowadzenia inwestycji będzie można zaobserwować po uprzątnięciu terenu budowy i uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Zaplanowane zadania będą realizowane w taki sposób, aby nie spowodować negatywnych zmian w środowisku. Przewiduje się możliwość wprowadzenia nowych nasadzeń (gatunków rodzimych), zarówno drzew, krzewów jak i zieleni ozdobnej, aby zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Zaplanowane do realizacji inwestycje nie wpłyną negatywnie na liczebność i kondycję populacji, na niszę ekologiczną gatunku, siedliska przyrodnicze, fragmentację siedlisk, izolację siedlisk, zaburzenia funkcji pełnionych przez siedlisko.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Wielichowo zlokalizowana jest w odległości około 200 km od najbliższej granicy. Ze względu na charakter i specyfikę zaplanowanych działań rewitalizacyjnych nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W Gminnym Programie Rewitalizacji przewidziano działania, mające na celu poprawę stanu środowiska i komfortu życia mieszkańców. Nie stwarza on ram dla działań powodujących ryzyko dla zdrowia lub zagrożenia środowiska.

Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze planowanych do realizacji projektów inwestycyjnych ograniczać się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z inwestycjami), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych czy też zwiększoną emisją pyłów. Oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o charakterze lokalnym (potencjalne oddziaływania ograniczają się do miejsc realizacji inwestycji). Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego. Inwestycje mogące wywierać negatywny wpływ na zdrowie ludzi i/lub środowisko naturalne, realizowane będą na terenach odpowiednio oddalonych od zabudowań mieszkalnych oraz obszarów cennych przyrodniczo.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

GPR jest dokumentem obejmującym teren jednej gminy – Gminy Wielichowo, na terenie której występują obszary o ważnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego (tj. zabytki) oraz obszary o szczególnych właściwościach naturalnych (tj. obszary prawnie chronione). Jednakże, obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu podejmowanych działań na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcia, które będą realizowane zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze.

W ramach dokumentu nie przewidziano negatywnego oddziaływania na zabytki i dobra materialne. Działania wyznaczone w projekcie GPR w większości mają charakter neutralny lub pozytywny i odnoszą się także do obszarów zidentyfikowanych jako zdegradowane i wymagających pilnych działań rewitalizacyjnych odnoszących się zarówno do sfery społecznej, przestrzennej jak i gospodarczej. Wynika z tego, że wszelkie działania realizowane w oparciu o te wytyczne będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości dóbr materialnych i dóbr kultury. Oczywiście pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego, a także tworzenie poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej, dbanie o lokalne dziedzictwo historyczne i tradycje.

Z uwagi na występowanie wielu obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji, należy każdorazowo stosować przepisy odrębne dotyczące ich ochrony, a w przypadku prowadzenia robót budowlanych przy obiektach lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków uzyskać pozwolenie konserwatorskie (art. 36 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292).

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) reguluje kwestie związane z ochroną przyrody, która według ustawowej definicji polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, m.in. roślin, zwierząt, siedlisk ich bytowania, krajobrazu, tworów przyrody nieożywionej, czy zieleni miejskiej i wiejskiej. Celem ochrony przyrody jest m.in. zachowanie bioróżnorodności, utrzymanie właściwego stanu siedlisk i ekosystemów, ochrona walorów krajobrazowych, czy kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Na obszarze Gminy Wielichowo znajduje się korytarz ekologiczny Dolina Środkowej Obry (Łęgi Obrzańskie) KPdC-21C. Jednak zlokalizowany jest on poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, co oznacza że planowane zadania nie będą realizowane w obrębie korytarza ekologicznego.

Na terenie Gminy Wielichowo znajduje się obszar ważny dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji wyznaczony na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008) nr 42 Wielki Łęg Obrzański – stanowi miejsce lęgów bociana białego (40–50 par), bociana czarnego, żurawia (kilkanaście par), ptaków drapieżnych – kani

rudej i trzmiełojada. Jednak zlokalizowany jest on poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, co oznacza że planowane zadania nie będą realizowane w jego obrębie.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Wielichowo znajdują się: Obszar Chronionego Krajobrazu Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice, obszar Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański oraz 13 pomników przyrody. **Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji znajduje się niewielki fragment obszaru Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański. Jednak jak wskazano wcześniej, po analizie lokalizacji przedsięwzięć planowanych w ramach GPR stwierdzono, że nie będą one realizowane na terenie obszarów chronionych.** Szczegółową charakterystykę poszczególnych form ochrony przyrody znajdujących się na terenie Gminy Wielichowo przedstawiono poniżej.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PRZEMĘCKO-WSCHOWSKI I KOMPLEKS LEŚNY WŁOSZAKOWICE	
Data wyznaczenia	1992-08-18
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego
Powierzchnia	41225,0000 ha
Położenie (powiaty)	wschowski, kościański, leszczyński, wolsztyński, grodziski
Położenie (gminy)	Wijewo (gmina wiejska), Włoszakowice (gmina wiejska), Świąciechowa (gmina wiejska), Wolsztyn (gmina miejsko-wiejska), Wschowa (gmina miejsko-wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Sława (gmina miejsko-wiejska), Przemęt (gmina wiejska), Wielichowo (gmina miejsko-wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Przemęcko-Wschowskie i kompleks leśny Włoszakowice znajduje się na terenie mezoregionu Pojezierze Sławskie i Pojezierze Krzywińskie. Rozciąga się łukiem wzdłuż zachodniej i północno-zachodniej granicy woj. leszczyńskiego sąsiadując z obszarami chronionego krajobrazu woj. zielonogórskiego. Wschodnią i centralną część obszaru zajął utworzony w 1991r Przemęcki Park Krajobrazowy. Cechuje go krajobraz zbliżony do naturalnego z niskim stopniem zaludnienia i osadnictwa i bez większych zakładów przemysłowych. Liczne jeziora oraz bogactwo form rzeźby polodowcowej stanowią o jego atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej. Różnorodność biotopów stwarza dogodne warunki do bytowania licznych gatunków flory i fauny, w tym rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych, śpiewających i drapieżnych (żuraw podróżniczek, wąż, bąk, słowik rdzawy, kania, kruk, kobuz). Bezpośrednie sąsiedztwo Przemęckiego Parku Krajobrazowego, ze względu na wielkość i różnorodność ekosystemów, stwarza dogodne warunki do swobodnego bytowania i migracji gatunków roślin i zwierząt dziko żyjących, a także możliwość wykorzystania walorów naturalnych Obszaru dla turystyki i wypoczynku. Szczególnie ciekawy pod względem awifauny jest teren łąk nadobrzańskich, który stanowi rejon wypoczynkowy wielu gatunków ptaków na trasie ich przelotów, a także miejsce gniazdowania takich rzadko występujących ptaków jak Kulik Wielki.

Na obszarze chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” obowiązują zakazy zawarte w art. 24 ustawy o ochronie przyrody:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego,

Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1 (ustawy o ochronie przyrody), wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, zalesiania oraz nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej, lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m, zalesiania. Na terenie OChK zakazuje się niszczenia i uszkodzenia obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

Realizacja GPR nie przyczyni się do degradacji obszaru chronionego krajobrazu. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko, ponieważ ich głównym celem jest poprawa jego jakości. Po przeanalizowaniu wymienionych wyżej danych stwierdzono, że zadania zaplanowane w ramach GPR nie stanowią zakazów obowiązujących na terenie obszaru chronionego krajobrazu. Ponadto, planowane zadania nie będą realizowane na terenie ww. obszaru chronionego krajobrazu.

Poniżej szczegółowo przedstawiono informacje dot. obszaru Natura 2000 znajdującego się na terenie Gminy Wielichowo.

OBSZAR NATURA 2000 WIELKI ŁĘG OBRZAŃSKI	
Kod obszaru	PLB300004
Data wyznaczenia	2004-11-05
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia
Powierzchnia	7539,9800 ha
Plan zadań Ochronnych (cele działań ochronnych oraz identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń)	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański PLB300004, który został zmieniony Zarządzeniem nr 4/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 lutego 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański PLB300004

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

Lp.	Przedmioty ochrony	Opis zagrożeń
1.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	<p>Istniejące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaprzestanie użytkowania łąk, w dużej mierze w wyniku utrzymującego się wysokiego poziomu wód na łąkach (A03.02, A03.03) - drapieżnictwo wrony siwej <i>Corvus cornix</i>, kruka <i>Corvus corax</i> i lisa <i>Vulpes vulpes</i> niszczących lęgi (I02) - prace agrotechniczne (włókovanie, koszenie łąk) prowadzone w okresie gniazdowania, tj. w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca (A11) <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego, polegającego na zmianach częstości i długości czasu zalewów w dolinie (J02.04) - utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych; zasypywanie starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnianych wodą (J02.01) - utrata siedlisk łągowych w wyniku zalesiania łąk (B.01) - utrata siedlisk łągowych w wyniku zabudowy mieszkaniowej lub rekreacyjnej (E01.03) - zbyt wysoka obsada bydła na pastwiskach (A04.01.01) - wzrost intensywności ruchu turystycznego w okolicach łągowisk na terenach nadrzecznych (G01) - rozbudowa sieci utwardzonych dróg kołowych w dolinach rzecznych i zwiększanie intensywności ruchu samochodów na istniejących drogach przylegających do łągowisk gatunku (D01.02)
2.	A140 Siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>	<p>Istniejące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaprzestanie użytkowania łąk, w dużej mierze w wyniku utrzymującego się wysokiego poziomu wód na łąkach (A03.02, A03.03) <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrata siedlisk, na których ptaki zatrzymują się w czasie wędrówki wiosennej, w wyniku zmian reżimu hydrologicznego polegających na zmianach częstości i długości czasu zalewów w dolinie (J02.04) - jesienne polowania na kaczki powodujące płoszenie stad zatrzymujących się na żerowiskach (F03.01)

Przy opisie zagrożeń w nawiasach podano ich kody, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1 opracowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmioty ochrony	Cele działań ochronnych
1.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	Poprawa stanu ochrony z niewłaściwego do niezadowalającego (U1*) poprzez użytkowanie kośne trwałych użytków zielonych, zmniejszenie presji drapieżniczej ptaków krukowatych i lisa, zmniejszenie negatywnego wpływu gospodarki rolnej oraz czynną ochronę łągów
2.	A140 Siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>	Przywrócenie właściwego stanu ochrony (FV*) poprzez użytkowanie kośne użytków trwałych

* zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.)

Charakterystyka obszaru

Obszar obejmuje najszerszą część doliny środkowej Obry. Rzeka płynie tutaj trzema korytami, które przecinają teren ostoi ze wschodu na zachód. Teren pokryty jest mozaiką łąk, bagien, lasów zalewowych, potorfii oraz lasów mieszanych porastających piaski polodowcowych wyniesień. Dolina jest pocięta siecią kanałów i rowów. Z wyjątkiem obszarów zabagnionych, teren jest intensywnie uprawiany, głównie w formie użytków zielonych (łąki i pastwiska).

	<p>Występuje co najmniej 17 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunów z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla kulik wielk (PCK) - około 4% populacji krajowej (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak zbożowy (PCK), kania czarna (PCK) i kania ruda (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują: bocian biały oraz pustułka (około 1% populacji krajowej). Miejscami bardzo dobrze zachowane łągi jesionowo-olszowe - starodrzewia z licznymi pomnikowymi okazami jesionów i dębów szypułkowych oraz rozległe połacie łąk, zarówno ekstensywnie użytkowane, jak i zarastające. Jest to jeden z największych tego typu kompleksów w Wielkopolsce.</p>
<p>Przedmioty ochrony</p>	<p>Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG:</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>Anser anser</i>, — <i>Anthus campestris</i>, — <i>Botaurus stellaris</i>, — <i>Ciconia ciconia</i>, — <i>Circus aeruginosus</i>, — <i>Circus cyaneus</i>, — <i>Crex crex</i>, — <i>Dryocopus martius</i>, — <i>Grus grus</i>, — <i>Limosa limosa</i>, — <i>Luscinia svecica</i>, — <i>Milvus migrans</i>, — <i>Milvus milvus</i>, — <i>Numenius arquata</i>, — <i>Pernis apivorus</i>, — <i>Pluvialis apricaria</i>, — <i>Porzana parva</i>, — <i>Porzana porzana</i>, — <i>Sylvia nisoria</i>

Uwzględniając wskazania w formularzu danych dla obszaru Natura 2000 zlokalizowanego na terenie Gminy Wielichowo stwierdzono, że założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo na lata 2024-2033 nie wpłyną na cele ochrony oraz integralność obszaru chronionego. Ponadto, po analizie zaplanowanych przedsięwzięć oraz planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 stwierdzono, że realizowane zadania nie stanowią zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony ww. obszaru Natura 2000.

Przedsięwzięcia zaplanowane w GPR prowadzone będą głównie na terenach zurbanizowanych. Nie przewiduje się zmniejszenia liczebności populacji, kurczenia się siedlisk niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania lub ograniczenia zasięgu występowania gatunków objętych ochroną. Przy ocenie potencjalnego negatywnego

oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze należy przede wszystkim ocenić je pod kątem wymagań poszczególnych siedlisk. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszarów Natura 2000 mogą one być chronione w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Realizacja założeń GPR odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące i potencjalne zagrożenia oraz cele ochrony. Wobec powyższego nie stwierdza się, aby przewidziane do realizacji przedsięwzięcia znacząco oddziaływały na liczne obszary chronione występujące na terenie gminy.

Szczegółowy wykaz pomników przyrody oraz ich lokalizację przedstawiono poniżej.

Lp.	Typ	Rodzaj tworu	Gatunek	Obwód pnia na wys. 1,3 m	Lokalizacja
1.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur nazwa: Tadeusz	333	rośnie na łące (dz. 277 obręb Śniaty)
2.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur nazwa: Jarosław	339	rośnie na łące przy kanale Obry (dz. 276 obręb Śniaty)
3.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	490	rośnie w parku na tyłach zabytkowego dworu w miejscowości Prochy (dz. 22/1 obręb Prochy)
4.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	314	rośnie w parku przed zabytkowym pałacem w miejscowości Wielichowo (dz. 1/1 obręb Wielichowo- Wieś)
5.	Wieloobiektowy	grupa drzew	Dąb szypułkowy - Quercus robur	490 490	rośną w parku przed zabytkowym pałacem w miejscowości Wielichowo (dz. 1/1 obręb Wielichowo- Wieś)
6.	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	311	rośnie w parku przed zabytkowym pałacem w miejscowości Wielichowo (dz. 1/1 obręb Wielichowo -Wieś)

Lp.	Typ	Rodzaj twor	Gatunek	Obwód pnia na wys. 1,3 m	Lokalizacja
7.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	565	rośnie w miejscowości Śniaty na terenie gospodarstwa Eugeniusza Stachowiaka (dz. 286 obręb Śniaty)
8.	Jednoobiektowy	drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	446	rośnie w miejscowości Zielęcín przy stawie w parku (dz. 8/13 obręb Zielęcín)
9.	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	512	rośnie w miejscowości Zielęcín przy stawie w parku (dz. 8/13 obręb Zielęcín)
10.	Jednoobiektowy	drzewo	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus	377	rośnie w m. Wilkowo Polskie na terenie parku (dz. 1018 obręb Wilkowo Polskie)
11.	Wieloobiektowy	grupa drzew	Dąb szypułkowy - Quercus robur	474 434	rosną w miejscowości Wilkowo Polskie na terenie parku przy Szkole Podstawowej im. Kompanii Wilkowskiej Powstańców Wlkp. w Wilkowie Polskim (dz. 1018 obręb Wilkowo Polskie)
12.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	415	rośnie w lesie w oddz. 44d leśnictwa Reńsko, Nadleśnictwa Kościan przy drodze z Reńska do Ziemina (dz. 425 obręb Ziemín)
13.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	375	rośnie w parku przed zabytkowym pałacem w miejscowości Wielichowo (dz. 1/1 obręb Wielichowo- Wieś)

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl>

Ustawodawca określił zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478) katalog zakazów. Może nastąpić sytuacja, że przeprowadzenie planowanych czynności będzie mogło być zrealizowane dopiero po uzyskaniu stosownego odstępstwa od generalnej reguły, jaką jest ochrona gatunkowa. Realizacja zadań przewidzianych w GPR będzie miała pośredni, neutralny oraz długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych. Na etapie realizacji inwestycji zwłaszcza liniowych potencjalne zagrożenie dla chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt i ich siedliska, tereny zieleni, zadrzewienia przydrożne może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, robotami ziemnymi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez ciężkie maszyny. Należy pokreślić, że tego rodzaju oddziaływania mają charakter odwracalny i krótkookresowy. Miejsca występowania cennych roślin, zwierząt i grzybów należy chronić przed zainwestowaniem. Zmiany te mogą być uzależnione od możliwości uzyskania ewentualnych odstępstw od obowiązujących zakazów, przy czym należy dążyć do maksymalnej ochrony tych siedlisk. Należy w dalszym ciągu chronić i pielęgnować

różnorodność biologiczną gminy poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych. Należy uwzględnić potrzeby rozwoju obszarów zurbanizowanych przy jednoczesnym poszanowaniu przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu. Należy chronić już istniejące formy ochrony przyrody przed ich degradacją lub przed zmniejszeniem obszaru objętego ochroną. Działania te będą mieć długoterminowy pozytywny wpływ na liczebność zwierząt, różnorodność roślin, zachowanie spójności krajobrazu. Pośrednio wpłynie to także na jakość powietrza – pochłanianie nadmiaru dwutlenku węgla przez rośliny, na jakość gleb oraz zasoby i jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Na etapie realizacji działań przewidzianych w projekcie GPR, należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej (w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia siedlisk i miejsc związanych z rozrodem gatunków chronionych, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania oraz przypadkowego płoszenia i niepokojenia), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków płazów i gadów termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu.